
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2022-2030

**GMINA LIPNO
POWIAT LIPNOWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA LIPNO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

LIPNO 2022

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	9
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	22
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	39
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	48
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	52
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Lipno	54
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	55
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	60
Spis tabel i rysunków	73

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Lipno, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych gminy Lipno z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez gminę Lipno wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne gminy Lipno zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne gminy Lipno, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
 - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
 - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
 - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
 - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
 - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - Rozwój wrażliwy społecznie,
 - Zdrowie,
 - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - Sport i aktywność fizyczna.

— Obszar Gospodarka:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
 - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
 - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
 - Rozwój przedsiębiorczości,
 - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - Rozwój turystyki,
 - Internacjonalizacja gospodarki,
 - Nowoczesny rynek pracy,

— Obszar Przestrzeń:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
 - Infrastruktura rozwoju społecznego,
 - Środowisko przyrodnicze,

- Przestrzeń kulturowa,
- Przestrzeń dla gospodarki,
- Infrastruktura transportu,
- Infrastruktura techniczna,
- Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
- Potencjały endogeniczne.

— Obszar Spójność:

- Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
 - Transport publiczny,
 - Cyfryzacja,
 - Bezpieczeństwo,
 - Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

STRATEGIA OBSZARU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU LIPNOWSKIEGO

Strategia przyjęta została uchwałą Komitetu Sterującego powołanego do życia na mocy Porozumienia z dnia 02.10.2014 r., którego stronami są Powiat Lipnowski oraz Gminy z terenu powiatu lipnowskiego.

Podstawowym celem i misją dla Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego jest: Rozwój gospodarczy drogą do rozkwitu nowoczesnego społeczeństwa.

Za najważniejsze zidentyfikowane obszary wymagające interwencji w ramach ORSG zostały uznane następujące obszary:

1. Rozwój gospodarki i rynku pracy;
2. Rozwój infrastruktury;
3. Rozwój kreatywnego społeczeństwa;
4. Zachowanie dziedzictwa naturalnego.

Przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030 wzięto pod uwagę założenia Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego. Cele i kierunki działań wskazane w Strategii gminnej są spójne z zaplanowaną interwencją w ramach powyższego dokumenty. W związku z tym dokumenty są ze sobą zgodne.

Główny układ komunikacyjny na terenie gminy Lipno tworzą: DK67 i DK10 oraz DW557, DW558 i DW559. Ponadto przez obszar ten przebiega również jednotorowa linia kolejowa nr 27.

Dodatkowo przez teren gminy wytyczono planowane warianty drogi ekspresowej S10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa oraz warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 w ramach korytarza kolejowego nr 1 Centralnego Portu Komunikacyjnego.

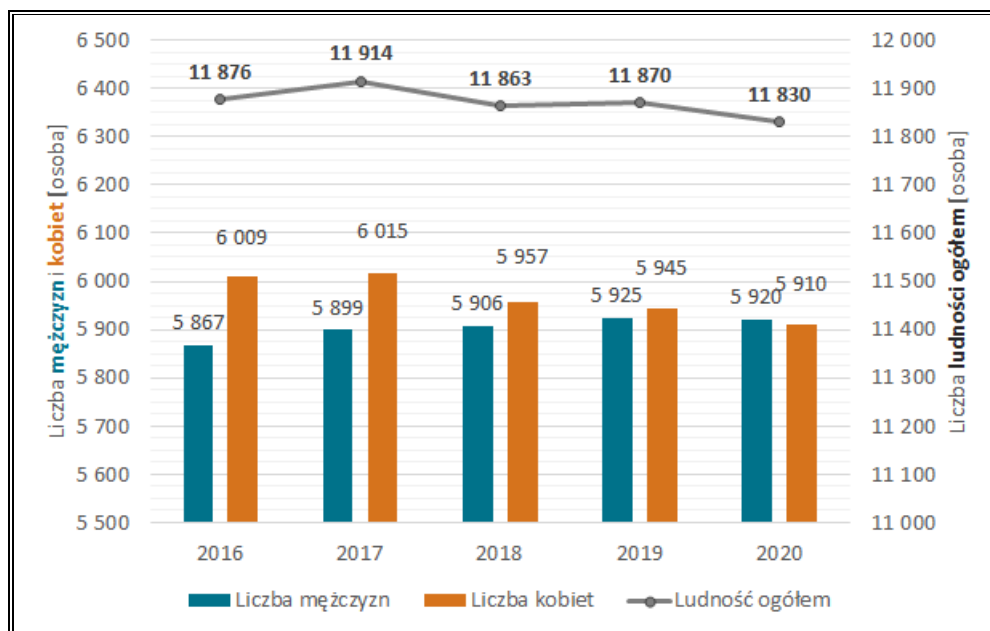
Dodatkowo zgodnie z wynikami przeprowadzonego w ramach diagnozy strategicznej badania ankietowego wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie komunikacji, zaliczono: zły stan części dróg lokalnych (m.in. brak utwardzenia niektórych dróg dojazdowych i łączących wsie), niewystarczający stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, sygnalizacja, pasy), niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych oraz zły stan oświetlenia ulic.

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Z punktu widzenia rozpatrywania przyszłych działań i kierunków rozwoju istotne jest rozważenie sytuacji występujących w poszczególnych grupach wiekowych ludności gminy.

Przeprowadzona diagnoza wykazała spadek liczby mieszkańców w ciągu ostatnich lat. Ogólna liczba ludności w okresie 2016-2020 zmniejszyła się o 0,39%. Wpływ na taką sytuację miał m.in. spadający przyrost naturalny i ujemne saldo migracji.

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Lipno w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl/BDL/start>

W roku 2020 na terenie gminy Lipno największa liczba osób znajdowała się w przedziale wiekowym 25-29 i wyniosła 945 osób. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 40-44 (941 osób). Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020 odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 3,78%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 1,38%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 8,46%.

Starzenie się społeczeństwa jest niekorzystnym zjawiskiem. . Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych.

GOSPODARKA

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy zwiększyła się o 17,60%.

Dominującymi sekcjami PKD, w których działają podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym, według danych z 2020 roku, są: sekcja F związana z branżą budowlaną (193 podmioty) oraz sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (189 podmiotów). W sektorze publicznym dominuje sekcja P – edukacja (14 podmiotów).

Na terenie gminy Lipno występują gospodarstwa o charakterze rolniczym, ogrodniczym lub zajmujące się hodowlą. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakładach produkcyjnych i usługowo-handlowych, przede wszystkim w pobliskim Lipnie, ale również i w okolicznych miastach.

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2016-2020 przyjmowały wartości niższe niż średnie wartości dla powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, co pokazuje, że gmina Lipno charakteryzuje się dość niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

W ciągu ostatnich 5 lat na obszarze gminy odnotowano spadek bezrobocia, który dotyczył wszystkich grup wiekowych wśród osób bezrobotnych, przy czym od roku 2019 zauważalne jest odwrócenie tendencji i wzrost liczby bezrobotnych. Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Lipno spadła z poziomu 13,7% w 2016 r. do 9,4% w 2020 r. Dla porównania, w powiecie lipnowskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 9,0%, w województwie kujawsko-pomorskim 6,0%, a w Polsce 4,6%.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie gospodarki, zaliczono brak atrakcyjnych miejsc pracy (zwłaszcza dla ludzi młodych i wykształconych) oraz niską atrakcyjność gminy dla przedsiębiorców.

MIESZKALNICTWO

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy oraz związany z nim wzrost liczby izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Lipno pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Brak uciążliwego przemysłu oraz bliskość ważnych form ochrony przyrody wpływa na wysokie walory przyrodnicze gminy. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru wyniosła 23,6%, co jest wartością nieznacznie wyższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%), jednak niższą od średniej wartości dla kraju (29,60%). Szata roślinna na tym terenie jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w zachodnim obszarze gminy – teren zarządzany przez Nadleśnictwo Dobrzejewice oraz w jej wschodniej części, w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skrwilno. Lasy rozciągają się również pasem wzdłuż rzeki Mień.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy znajdują się:

- rezerwat przyrody „Stary Zagaj”,
- rezerwat przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”,
- obszar chronionego krajobrazu Jezioro Skępskie,
- obszar chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,
- obszar natura 2000 Cyprianka PLH040013,
- obszar natura 2000 Stary Zagaj PLH040038,
- jeden pomnik przyrody.

Gmina Lipno pod względem hydrograficznym należy do dorzecza Wisły, która przepływa w odległości ok. 2,0 km na zachód od jej granic. Główną rzeką przepływającą przez obszar gminy jest Mień płynąca mniej więcej przez jej środek i przez miasto Lipno. Dodatkowo z większych cieków wymienić można również przepływające przez południową część gminy rzeki: Chełmiczkę, zwaną również Strugą Chełmicką, Grabiniankę, Wichowiankę i ciek graniczny z gminą Wielgie – Święty Strumień.

Obszar gminy znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

- LW20023 – Ostrowite,
- RW200017275899 – Chełmiczka,
- RW200017275989 – Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki,
- RW20001727934 – Dopływ z Gnojna,
- RW200017279476 – Mień od wypływu z jez. Małego do dopł. z Głódowa,
- RW20001727948 – Dopływ z jez. Konotopskiego,
- RW2000172794929 – Dopływ spod Kłokocka,
- RW200017279494 – Dopł. spod Jankowa,
- RW200019279499 – Mień od dopł. spod Jankowa do ujścia,
- RW200024279493 – Mień od dopł. z Głódowa do dopł. spod Jankowa,
- RW20001728969 – Lubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie.

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Lipno, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie tym występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Mień. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Na obszarze gminy obecnie obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021 (aPGW), której okres obowiązywania został wydłużony do 22 grudnia 2022 r., zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2368). Ponadto w chwili sporządzania niniejszego Dokumentu przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze Wisły, który będzie obowiązywać w latach 2022-2027. Znajdują się w nim działania dla gminy, zmierzające do poprawy stanu wód.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży na obszarze trzech jednolitych części wód podziemnych. Są to: obejmującą niedużą część północną JCWPd nr 39 (PLGW200039), zlokalizowana na przeważającym obszarze gminy JCWPd nr 46 (PLGW200046) oraz występująca w części południowej JCWPd nr 48 (PLGW200048). Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 39, 46 i 48.

Najbliższymi udokumentowanymi Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych (GZWP) są:

- zlokalizowany około 10 km na południe od granic gminy zbiornik Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek - Płock) (nr 220) o powierzchni 777,00 km²,
- zlokalizowany około 10 km na zachód od granic gminy zbiornik Dolina Kopalna Wielkopolska (nr 144) o powierzchni 4 122,40 km²,
- zlokalizowany około 13 km na północny zachód od granic gminy Zbiornik rzeki dolna Wisła (nr 141) o powierzchni 724,00 km².

Ponadto fragment wschodniej części gminy obejmuje nieudokumentowany zbiornik Subniecka warszawska (nr 215) o powierzchni 51 000,00 ha.

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Lipno pochodzi z trzech ujęć wód podziemnych, w skład których wchodzi jedenaście studni głębinowych. Woda czerpana jest z pokładów czwartorzędowych, a zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęć zawierają się w przedziale od 365 m³/d do 1 500 m³/d. W ramach trzech ujęć funkcjonują trzy stacje uzdatniania wody (SUW) w miejscowościach Jastrzębie, Głodowo i Wichowo.

Zgodnie z danymi zawartymi w ocenach okresowych przydatności wody do spożycia przez ludzi sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lipnie w roku 2021, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

OŚWIATA

W 2020 roku na terenie gminy Lipno funkcjonowały: żłobek „u Iwonki”, 4 punkty przedszkolne, 2 przedszkola samorządowe oraz 6 szkół podstawowych. Nie funkcjonują natomiast publiczne szkoły ponadpodstawowe. Do pozostałych placówek oświatowych działających na terenie gminy należą: Niepubliczny ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy w Wierzbicku oraz Panaceum-Omega Niepubliczne Centrum Kształcenia Zawodowego Maria Jolanta Wyborska.

Każda ze szkół w gminie zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatej oferty dydaktycznej. Baza dydaktyczna szkół jest systematycznie uzupełniana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

W latach 2016-2020 dla szkół podstawowych i gimnazjów z obszaru gminy współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie poniżej 100%. Skolaryzacja poniżej 100% świadczy o tym, że część uczniów uczy się w placówkach oświatowych poza terenem gminy, głównie w mieście Lipnie.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty i dawniej przeprowadzanego egzaminu gimnazjalnego w szkołach na terenie gminy, można zauważyć, że wyniki osiągnięte przez uczniów uczęszczających do tutejszych szkół, były przeważnie niższe niż średnie wyniki dla powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Zgodnie z przeprowadzonym badaniem ankietowym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie oświaty, zaliczono niewystarczającą dodatkową ofertę edukacyjną dla młodzieży i osób starszych (brak darmowych kursów, szkoleń).

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy zadania z zakresu popularyzacji kultury, turystyki i rekreacji realizuje przede wszystkim Ośrodek Kultury Gminy Lipno z siedzibą w Wichowie oraz Biblioteka Publiczna Gminy Lipno z siedzibą w Radomiach.

Ośrodek Kultury Gminy Lipno z siedzibą w Wichowie jest samorządową instytucją kultury. Strukturę organizacyjną Ośrodka Kultury stanowią: Ośrodek Kultury w Wichowie, Wiejski Dom Kultury w Trzebiegoszczu i Chodorążku oraz świetlica wiejska w Radomicach. Placówki realizują statutowe zadania, czyli: możliwość rozwijania zainteresowań, pasji mieszkańców gminy, kultywowanie, tradycji - przede wszystkim własnego regionu – Ziemi Dobrzyńskiej, organizowanie życia kulturalnego gminy.

Biblioteka Publiczna Gminy Lipno z/s w Radomiach jest samorządową instytucją kultury. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem sprawuje Wójt Gminy, a nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki sprawują i pomocy fachowej udzielają Książnica Kopernikańska w Toruniu. Biblioteka jest instytucją kulturalno-oświatową, która uczestniczy również w całokształcie życia społecznego środowiska na terenie gminy i spełnia określoną funkcję kulturalno-oświatową i wychowawczą.

Ważną funkcję kulturalną na tym terenie pełnią również jednostki oświatowe i świetlice wiejskie (m.in. w Kolankowie, Krzyżówkach, Brzeźnie, Ostrowitem, Chodorążku, Kłokocku, Tomaszewie i Złotopolu), które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na obszarze wiejskim.

Na terenie gminy działają organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, które także prowadzą działania z zakresu zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowania kulturalnej tożsamości tego regionu.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim placówki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na tym obszarze. Na terenie gminy Lipno znajduje się bardzo różnorodna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, z której korzystają na co dzień, zarówno mieszkańcy gminy, jak i osoby przebywające tu okazjonalnie. Składają się na

nią przede wszystkim obiekty sportowe zlokalizowane przy placówkach oświatowych, w tym kompleks sportowy „Moje Boisko – Orlik 2012” w Radomicach.

Głównymi walorami przyrodniczymi są kompleksy lasów w zachodniej i wschodniej części gminy. Do walorów antropogenicznych zaliczyć można przede wszystkim występujące na obszarze gminy zabytki i obiekty zabytkowe, głównie zabytkowy park w Radomicach, kościół w Ostrowitem oraz zespół dworsko – parkowy położony jest w miejscowości Jastrzębie (obecnie wykorzystywany również przez Gminną Bibliotekę Publiczną).

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie infrastruktury kulturowej i rekreacyjno-wypoczynkowej, zaliczono: niewystarczającą infrastrukturę rekreacyjno-wypoczynkową dla dzieci i młodzieży (brak obiektów sportowych m.in. przy SP w Maliszewie, brak siłowni zewnętrznych, brak skateparku, brak placów zabaw, brak miejsca do spędzania czasu wolnego) oraz niewystarczającą liczbę imprez i wydarzeń kulturalnych.

OCHRONA ZDROWIA

Ochronę zdrowia na terenie gminy Lipno zapewniają 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz 1 punkt apteczny.

Dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta, przede wszystkim szpital w Lipnie.

POMOC SPOŁECZNA

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Lipno jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie gminy Lipno zmniejszyła się o 37,16%. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 4,7 p. proc. do poziomu 7,8%. Jest to wartość niższa o 6,4 p. proc. od średniej wartości dla powiatu lipnowskiego. W dalszym ciągu jest to jednak wartość wyższa od średniej wojewódzkiej i krajowej.

W gminie Lipno najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2020 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba.

Działa tu również wspierająca pracę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Lipno zapewnia Policja i 17 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Swoje zadania wykonuje 2 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Lipnie.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie gminy Lipno nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych głównie wykorzystywane są paliwa stałe (węgiel, biomasa, drewno) oraz olej opałowy i LPG.

Na terenie gminy brak jest również sieci gazowej. Z powodu braku infrastruktury gazowej oraz ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach lub zbiornikach przydomowych.

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wyniosła 13,9 km i na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła o 7,5 km tj. 117,19%. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 1 536 osób, co stanowiło 13,0% wszystkich mieszkańców gminy. Ścieki odprowadzane są do gminnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Karnkowo, Łochocin i Radomice. W części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe.

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Lipno w roku 2020 długość sieci wodociągowej wynosiła 331,1 km i na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) wzrosła o 3,2 km (0,98%). Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku 2020 wyniosła 11 082 osób, co stanowiło 93,7% wszystkich mieszkańców. Woda dostarczana mieszkańcom gminy Lipno pochodzi z trzech ujęć wód podziemnych, w skład których wchodzi jednaście studni głębinowych. Zgodnie z danymi zawartymi w ocenach okresowych przydatności wody do spożycia przez ludzi sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lipnie w roku 2021, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

Gmina Lipno posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami. Na jej terenie wykorzystywane są odnawialne źródła energii, w szczególności energia słoneczna (instalacje fotowoltaiczne na dachach budynków), energia

wiatrowa (12 turbin wiatrowych) oraz energia wodna (mała elektrownia wodna w miejscowości Wąkole).

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie infrastruktury technicznej, zaliczono: niewystarczający stan infrastruktury kanalizacyjnej, niewystarczający stan infrastruktury wodociągowej, niewystarczający stan sieci światłowodowej oraz brak sieci gazowej.

ANALIZA ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, gmina osiągała coraz wyższe dochody. Ich wartość wzrosła o 17 633 873,59 zł tj. 36,79%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 3 536 565,11 zł, a dochody bieżące o 14 097 308,48 zł. Przez okres lat 2016-2020, z wyjątkiem roku 2018, wypracowywano nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w gminie.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Ogólna powierzchnia gminy wynosi ok. 20 970,05 ha, z czego większość stanowią grunty orne – 12 726,11 ha (60,96%). Następne w kolejności pod względem udziału powierzchni są grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione 4 886,09 ha (23,30%), łąki i pastwiska – 1 549,82 ha (7,39%), nieużytki – 878,36 ha (4,19%), drogi – 415,10 ha (1,98%), wody – 219,04 ha (1,04%) i tereny zabudowane 132,71 ha (0,63%), natomiast 162,82 ha (0,78%) stanowią pozostałe grunty.

Miejscowości na terenie gminy Lipno charakteryzują się w większości zabudową rozproszoną, zabudowa zwarta typu osiedlowego znajduje się w miejscowościach: Karnkowo, Chlebowo, Brzeźno, Radomice, Łochocin, Chodorążek, Ostrowite i Wichowo. Dominuje zabudowa niska, jednorodzinna. Jedynie w trzech miejscowościach: Karnkowo, Radomice i Łochocin, występuje zabudowa 4 – ro kondygnacyjna.

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipno głównymi obszarami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniową z usługami są tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lipna, głównie po jego południowo-zachodniej i północno-wschodniej stronie, natomiast głównymi obszarami produkcyjnymi są tereny zlokalizowane przy południowo-wschodniej oraz północno-wschodniej granicy miasta, wzdłuż drogi krajowej nr 10.

ANALIZA SWOT**Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko**

Mocne strony	Słabe strony
- korzystne położenie geograficzne i dostępność szlaków komunikacyjnych, - bliskość Lipna, Włocławka i Torunia, - sąsiedztwo rzeki Wisły, - przebiegające przez obszar gminy drogi krajowe nr 67, 10 i linia kolejowa nr 27, - działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg, - brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, - występujące walory przyrodnicze, w tym znajdujący się na terenie gminy rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu i obszary natura 2000, - inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.	- zły stan techniczny części dróg, - presja urbanizacyjna i turystyczna, - wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
- planowana budowa drogi ekspresowej S10 i linii kolejowej nr 5, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury drogowej, - wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, - ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, - promocja walorów przyrodniczych i kultowych Gminy.	- ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, - niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, - degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), - nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy, - aktywność społeczna mieszkańców, - aktywność sportowa mieszkańców w klubach sportowych, - funkcjonowanie organizacji, klubów i stowarzyszeń pozarządowych, - organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych, - spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.	- spadek liczby ludności, - zmniejszający się przyrost naturalny, - rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, - ujemne saldo migracji.

Szanse	Zagrożenia
• napływ nowych mieszkańców, • urozmaicanie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, • rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, • utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, • nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań, • kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia; • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	• postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • migracja społeczeństwa do większych miast, • konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach, • bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, • wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, • zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczzonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
• wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców, • wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • wzrost liczby budynków mieszkalnych, • zmniejszający się poziom bezrobocia.	• zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, • emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych, • brak terenów inwestycyjnych na terenie gminy. • wysoki wskaźnik bezrobocia wśród osób korzystających z pomocy społecznej.
Szanse	Zagrożenia
• możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki, • budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne.	• zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, • wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
• zadowalający stopień zwodociągowania obszaru gminy, • funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, • zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, • brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy, • uporządkowany system gospodarki odpadami, • funkcjonujące punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).	• niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, • korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym, • niedobory w stanie infrastruktury drogowej, • brak sieci gazowej.
Szanse	Zagrożenia
• pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej, • rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, • gazyfikacja gminy, • powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, • wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	• rosnąca produkcja odpadów komunalnych, • rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej, • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, • niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
• istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, • prowadzenie działalności kulturalnej, imprezy cykliczne, • aktywna działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy, • pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych, • rozwinięta sieć placówek oświatowych, • dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze gminy, • funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, która umożliwia mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazuje wsparcie, zaspokaja podstawowe potrzeby oraz udziela pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują.	• niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna, • niewystarczająca ilość instytucji dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia

• zwiększony ruch turystyczny, • promocja walorów przyrodniczych i kultowych gminy, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury turystycznej • możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych, • przebudowa obiektów pod rozwój społeczny, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznych, • wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej.	• rosnące koszty inwestycji, • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, • ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiających gminie realizację niezbędnych inwestycji, • rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

WIZJA I MISJA

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W ROKU 2030 GMINA LIPNO JEST ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DO ZAMIESZKANIA, POSIADAJĄCYM ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĘ TURYSTYCZNĄ I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWĄ, DBAJĄCĄ O SVOJE ŚRODOWISKO NATURALNE, DOBRZE SKOMUNIKOWANĄ I WYPOSAŻONĄ W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ ORAZ Z ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ DLA INWESTORÓW.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą misję:

**ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW I TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DLA ŻYCIA,
ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI POPRZECZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
I TECHNICZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ
WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH I PRZYSZŁYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH I
KOMUNIKACYJNYCH POPRZECZ KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA PRZESTRZENNO-
INFRASTRUKTURALNE**

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

— Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy

Wymiar gospodarczy:

— Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

— Poprawa stanu środowiska naturalnego.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy	2. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej	3. Poprawa stanu środowiska naturalnego
Cele operacyjne		
1.1 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa	2.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	3.1. Ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
1.2. Poprawa dostępności usług publicznych, aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	2.2 Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz światłowodowej	3.2 Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i edukacja ekologiczna
1.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej	2.3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw	3.3 Racjonalna gospodarka odpadami

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy:

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa,
- Cel operacyjny 1.2. Poprawa dostępności usług publicznych, aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej.

Pierwszy z ww. celów zakłada działania z zakresu poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie jednostek OSP oraz organizacji systemu monitoringu wizyjnego. Zakłada się, że działania te wpłyną na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców oraz zmniejszenie liczby przestępstw oraz miejscowych zagrożeń i pożarów.

Kolejnym aspektem jest poprawa dostępności do usług publicznych oraz aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Będzie miało to miejsce poprzez wsparcie działalności m.in. szkół, przedszkoli i żłobków, realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, likwidację barier architektonicznych, wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne.

Trzeci cel ma za zadanie zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej gminy. Występują tu wysokie walory przyrodnicze i antropogeniczne, dlatego

wskazano takie działania jak rozwój oferty turystycznej i promocyjnej oraz tworzenie infrastruktury wzmacniającej ten potencjał, w tym m.in. Gminnego Centrum Kultury, miejsc wypoczynku przy plażach i w parkach, krytej pływalni, hali sportowej czy skateparku. Zakłada ono również utworzenie klubów młodzieżowych i kółek zainteresowań celem rozwoju oferty zagospodarowania czasu wolnego młodzieży. Powyższe działania z pewnością rozwiną ofertę turystyczną gminy oraz spowodują napływ turystów. Wzrost liczby odwiedzających wiąże się również ze zwiększeniem popytu na usługi gastronomiczne i noclegowe, co wpłynie na rozwój tego sektora usług w gminie. Na wzrost ruchu turystycznego wpływa także dostępność komunikacyjna obszarów turystycznych, dlatego istotny jest również rozwój sieci komunikacyjnej. Istniejące tereny wypoczynkowo-rekreacyjne oraz miejsca spędzania czasu wolnego wpłyną również na wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, czym spowodują ogólną poprawę kondycji fizycznej oraz zdrowotnej osób zamieszkujących gminę.

Realizacja powyższych zadań wpłynie przede wszystkim na zlikwidowanie wskazanego w przeprowadzonej ankiecie wśród mieszkańców problemu niewystarczającej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej dla dzieci i młodzieży oraz jednocześnie podniesie atrakcyjność osiedleńczą dla osób młodych. Działania dla osób młodych sprzyjają z kolei rozwojowi społeczno-ekonomicznemu jednostki samorządu terytorialnego, gdyż to młodzi ludzie stanowią siłę napędową współczesnych społeczeństw.

Wszystkie powyższe cele wpłyną na wzrost kapitału społecznego, którego istotnym elementem jest pobudzenie aktywności mieszkańców w życie społeczne gminy. Natomiast rozwój aktywności społecznej mieszkańców wpłynie z kolei na przewagę jej konkurencyjności.

Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa						
1. Wsparcie jednostek OSP	– Zakup sprzętu dla służb ratowniczych.	– dobrze wyposażone jednostki OSP, – zmniejszenie liczby pożarów i zagrożeń;	– Liczba doposażonych jednostek [szt.]; – Liczba pożarów i zagrożeń [szt.];	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno.	2022-2030
2. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego	– Organizacja systemu monitoringu wizyjnego.	– funkcjonujący system monitoringu wizyjnego, – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców, – mniejsza liczba przestępstw.	– Liczba stwierdzonych przestępstw [szt.];	– Budżet własny gminy.	– Urząd Gminy Lipno.	2022-2030
Cel operacyjny 1.2 Poprawa dostępności usług publicznych, aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu						
1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.	– Usuwanie barier architektonicznych – przystosowanie modernizowanych budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych; – Włączanie społeczne – aktywizacja osób starszych.	– wzrost dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością, – rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, – nowe programy aktywizujące osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, – rozwój usług opiekuńczych.	– Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]; – Liczba interesantów Urzędu Gminy [os.]; – Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych [szt.]; – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze [szt.]; – Liczba uczestników działań aktywizujących [os.]; – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.].	– Budżet własny gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Lipno; – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2022-2030
2. Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych	– Aktywizacja rodzin z problemami społecznymi i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	– zwiększona liczba programów profilaktycznych,	– Liczba programów profilaktycznych [szt.];	– Budżet własny gminy; – Publiczne pozabudżetowe	– Urząd Gminy Lipno; – Gminny Ośrodek	2022-2030

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
wykluczeniem społecznym.		– spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej.	– Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; – Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.].	fundusze krajowe i zagraniczne.	Pomocy Społecznej.	
3. Poprawa dostępności szkół, przedszkoli i żłobków	– Budowa, przebudowa, utworzenie szkół, przedszkoli, żłobków	– zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli i żłobków	– Liczba wspartych szkół [szt.]; – Liczba wspartych przedszkoli [szt.]; – Liczba wspartych żłobków [szt.]	– Budżet własny gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Lipno; – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2022-2030
Cel operacyjny 1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej						
1. Wzmacnianie oferty turystycznej i tworzenie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej	– Promocja turystyczna i wspieranie agroturystyki; – Budowa i wyposażenie Gminnego Centrum Kultury oraz przebudowa innych obiektów kulturalnych, bibliotek; – Budowa obiektów infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej: – budowa plaż i infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przy jeziorach znajdujących się na terenie gminy, – budowa krytej pływalni ze strefą rekreacyjnych, – budowa punktów HOT Spot na terenie gminy, – budowa hali sportowej w Radomicach i innych miejscowościach w gminie, – budowa skateparku, – budowa lodowiska, – budowa ścieżek do jazdy na rolkach i biegania,	– zwiększenie promocji i działań marketingowych, – miejsce do rekreacji i wypoczynku,	– Liczba zrealizowanych działań dotyczących promocji turystyki [szt.]; – Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej [szt.].	– Budżet własny gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Lipno; – Organizacja Turystyczna regionu	2022-2030

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	– zagospodarowanie ścieżek spacerowych w parku w Radomicach i innych parkach na terenie gminy Lipno, – utworzenie miejsc piknikowych/ rodzinnych oraz aktywności fizycznej w parkach, przy świetlicach, przy placach zabaw, przy szkołach, pełniących funkcję miejsc integracji rodzin z dziećmi.					
2. Rozwój oferty zagospodarowania czasu wolnego młodzieży	– Stworzenie klubów młodzieżowych i kółek zainteresowań;	– funkcjonujące kluby młodzieżowe i kółka zainteresowań, – zagospodarowania czasu wolnego młodzieży	– Liczba utworzonych klubów młodzieżowych i kółek zainteresowań [szt.]; – Liczba uczestników [os.].	– Budżet własny gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Lipno; – Gminne Instytucje kultury;	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej:

- Cel operacyjny 2.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej,
- Cel operacyjny 2.2. Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz światłowodowej,
- Cel operacyjny 2.3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw.

W ramach poprawy dostępu do infrastruktury komunikacyjnej jednym z najistotniejszych projektów jest budowa obwodnicy miasta Lipna, która posłuży wyprowadzeniu ruchu tranzytowego i ograniczenie liczby pojazdów poruszających się przez centrum miejscowości. Układ komunikacyjny gminy jest ściśle związany z układem miejskim, dlatego projekt ten wpłynie również na poprawę skomunikowania i bezpieczeństwa drogowego w gminie. Ponadto przebieg planowanej obwodnicy wytyczono przez obszary wiejskie, co powoduje rozwój współpracy miasta Lipna z gminą.

Kolejnym projektem kluczowym dla gminy jest budowa drogi ekspresowej S10. Przez jej obszar wytyczono dwa planowane warianty drogi ekspresowej S10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa (wariant pomarańczowy i jasnoniebieski). Jednak zgodnie ze sporządzonym w czerwcu 2019 r. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Studium korytarzowym dla inwestycji pod nazwą „Budowa drogi ekspresowej S10 Toruń (A1) – Warszawa (S8) wraz z budową Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej” żaden z nich nie został wybrany jako najkorzystniejszy.

Dodatkowo w ramach infrastruktury kolejowej wyznaczona została przebudowa linii kolejowej nr 27. Powyższa inwestycja również wpłynie na wzrost dostępności komunikacyjnej gminy z miastami wojewódzkimi (Toruniem i Bydgoszczą) oraz z miastem powiatowym (Sierpcem).

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego, na obszarze gminy zdiagnozowano obszar peryferyjności transportowej, co świadczy o dużej potrzebie poprawy infrastruktury drogowej. Ponadto w przeprowadzonej ankiecie wśród mieszkańców wskazano na zły stan dróg lokalnych i niewystarczający stan infrastruktury okołodrogowej (m.in. chodników, oświetlenia czy ścieżek rowerowych). Wychodząc temu naprzeciw, Gmina zaplanowała działania z zakresu poprawy infrastruktury drogowej i okołodrogowej na swoim terenie, które posłużą m.in. zmniejszeniu wykluczenia komunikacyjnego, skrócenia czasu dojazdu oraz wzrostowi bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia jest też dbanie o zapewnienie mieszkańcom i podmiotom gospodarczym dostępu do sprawnej infrastruktury wodno-ściekowej oraz światłowodowej. Ponadto działania te wpływają na możliwość prowadzenia kolejnych inwestycji na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną.

Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej wpływa na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, a także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

W ramach wspierania tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw zaplanowane zostały również działania z zakresu rozwoju atrakcyjności inwestycyjnej, które wpłyną na wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz rozwój gminy.

Tabela 8. Cel strategiczny 2: Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej						
1. Budowa S10 ²	– Budowa DK10 w standardzie drogi ekspresowej na terenie gminy.	– skrócony czas przejazdu, – dobre skomunikowanie gminy, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.	– Długość wybudowanej drogi ekspresowej [km].	– Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Administracja rządowa.	2022-2030
2. Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich. ³	– Budowa obwodnicy Lipna w ciągu DK10, DK67, DW557, DW558 i DW 559.	– wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centrum Lipna, – ograniczenie liczby pojazdów poruszających się przez centrum Lipna, – ograniczenie emisji spalin, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego .	– Długość wybudowanej obwodnicy [km].	– Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Administracja rządowa, – Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	2022-2030
3. Przebudowa linii kolejowej nr 27. ⁴	– Modernizacja linii kolejowej nr 27 wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową.	– zwiększona dopuszczalna prędkość pociągów, – zwiększona maksymalna długość pociągów, – zwiększony komfort korzystania z transportu publicznego, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu kolejowego.	– Długość przebudowanej linii kolejowej nr 27 [km].	– Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Administracja rządowa.	2022-2030

² Projekt kluczowy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+³ jw.⁴ jw.

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
4. Poprawa infrastruktury drogowej.	- Budowa i modernizacja gruntowych i asfaltowych dróg gminnych; - Wykonanie drogi asfaltowej Jankowo – Maliszewo; - Utwardzenie drogi gminnej Cebryszewo.	- dobry stan techniczny dróg, - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg [km].	- Budżet własny gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Lipno.	2022-2030
5. Budowa infrastruktury okołodrogowej.	- Etapowa i systematyczna budowa nowych chodników i ścieżek rowerowych, parkingów; - Rozbudowa oświetlenia ulicznego i drogowego; - Utworzenie progów zwalniających w okolicy szkoły w Karnkowie (droga Karnkowo-Chlebowo) i w innych strategicznych miejscach.	- przeniesienie ruchu rowerowego na wyznaczone ścieżki rowerowe, - zapewnienie spójnej sieci ścieżek rowerowych, - wzmocnienie potencjału turystyki rowerowej, - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, - podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego.	- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km], - Długość wybudowanych chodników [km], - Liczba punktów rozbudowanego oświetlenia [szt.], - Liczba utworzonych progów zwalniających [szt.], - Liczba wybudowanych parkingów [szt.]	- Budżet własny gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Lipno.	2022-2030
Cel operacyjny 2.2						
Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz światłowodowej						
1. Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej.	- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy; - Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Łochocin; - Uruchomienie programu dotacji wspierających budowę przydomowych oczyszczalni, - Budowa nowych zbiorników	- wysokiej jakości infrastruktura kanalizacyjna, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, - wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków, - wzrost liczby zbiorników bezodpływowych,	- Długość sieci kanalizacyjnej [km], - Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.], - Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich [%], - Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych	- Budżet własny gminy; - Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa; - Środki własne mieszkańców.	- Urząd Gminy Lipno; Referat gospodarki komunalnej, mieszkaniowej i zamówień publicznych; Referat obsługi rolnictwa, gospodarki gruntami i ochrony środowiska; - Mieszkańcy gminy.	2022-2030

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	bezodpływowych oraz remont istniejących.	– zbiorniki bezodpływowe w dobrym stanie technicznym.	– oczyszczalni ścieków [szt.], – Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.], – Liczba wybudowanych zbiorników bezodpływowych [szt.], – Liczba wyremontowanych zbiorników bezodpływowych [szt.].			
2. Rozbudowa infrastruktury wodociągowej.	– Modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy Lipno; – Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody.	– wysokiej jakości infrastruktura wodociągowa, – zapewnienie bieżących dostaw wody, – zwiększony dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej, – stacje uzdatniania wody w dobrym stanie.	– Długość sieci wodociągowej [km], – Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę [os.], – Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody [szt.].	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno; Referat gospodarki komunalnej, mieszkaniowej i zamówień publicznych.	2022-2030
3. Rozbudowa infrastruktury światłowodowej	– Budowa sieci światłowodowej na terenie gminy.	– zwiększony dostęp mieszkańców do sieci światłowodowej, – zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego.	– Długość sieci światłowodowej [km]; – Liczba gospodarstw mająca dostęp do sieci światłowodowej [szt.].	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno;	2022-2030
Cel operacyjny 2.3 Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw						
1. Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej	– Promocja terenów inwestycyjnych.	– większa liczba realizowanych działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów Zwiększenie liczby materiałów promocyjnych.	– Liczba zrealizowanych działań promocyjnych [szt.]; – Liczba realizowanych działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.].	– Budżet własny gminy.	– Urząd Gminy Lipno;	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego:

- Cel operacyjny 3.1. Ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Cel operacyjny 3.2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i edukacja ekologiczna,
- Cel operacyjny 3.3. Racjonalna gospodarka odpadami.

Działania z zakresu poprawy stanu środowiska wpływają na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy. Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest właśnie równowaga pomiędzy tymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

Głównym celem strategicznym jest poprawa stanu środowiska naturalnego. Największym problemem jest kwestia smogu, który w okresie grzewczym jest dość mocno uciążliwy dla mieszkańców, dlatego podstawowym celem jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego poprzez termomodernizacje budynków publicznych i mieszkalnych, wymiany źródeł ciepła, wzrost efektywności energetycznej oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu ochronę zasobów środowiska przyrodniczego, edukacji ekologicznej oraz racjonalnej gospodarki odpadami. Ponadto w związku z występującymi na obszarze gminy obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego istotne są również działania z zakresu zrównoważonego gospodarowania wodami, w szczególności związane z ochroną naturalnych koryt cieków oraz ochroną naturalnej retencji gruntów.

Zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*.

Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Tabela 9. Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska naturalnego

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1						
Ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii						
1. Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego.	- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków publicznych; - Kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych; - Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych; - Efektywnie energetycznie oświetlenie uliczne; - Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych; - Dofinansowanie na zakup samochodu elektrycznego dla mieszkańców gminy; - Przebudowa kotłowni w Z.S. w Karnkowie; - Uruchomienie programu dotacyjnego wspierającego mieszkańców w zakresie budowy małych instalacji OZE w tym mikroinstalacji elektrycznych i/lub ciepłych; - Propagowanie i wdrażanie źródeł energii u osób fizycznych, a także w jednostkach publicznych; - Montaż paneli fotowoltaicznych przy budynkach szkolnych i użyteczności publicznej na terenie gminy Lipno.	- spadek emisji zanieczyszczeń, - poprawa komfortu cieplnego w budynkach, - poprawa efektywności energetycznej budynków, - dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych, - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	- Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; - Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]; - Liczba ztermomodernizowanych obiektów publicznych [szt.]; - Liczba ztermomodernizowanych wielorodzinnych budynków mieszkalnych [szt.]; - Liczba wymienionych lamp oświetlenia ulicznego na nowe energooszczędne [szt.]; - Wysokość dotacji przeznaczona dla mieszkańców gminy na zakup samochodu elektrycznego [zł]; - Liczba wybudowanych instalacji OZE [szt.]; - Produkcja energii cieplnej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWh/rok]; - Liczba przebudowanych kotłowni [szt.].	- Budżet własny gminy; - Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	Urząd Gminy Lipno;	2022-2030
Cel operacyjny 3.2						

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i edukacja ekologiczna						
1. Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	– Inwestycje w zakresie zadrzewień przydrożnych.	– zasoby przyrodnicze gminy w dobrym stanie, – zwiększenie powierzchni zieleni urządzonej, – stała kontrola stanu środowiska przyrodniczego.	– Liczba kilometrów dróg przy których wykonano nasadzenia [km.].	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno;	2022-2030
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	– Wprowadzenie na terenie gm. Lipno systemów małej retencji; – Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; – Kontrola rolniczego gospodarowania przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku; – Regularny wywóz nieczystości płynnych; – Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia; – Ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie	– ochrona naturalnych koryt cieków, – ochrona naturalnej retencji gruntów, – poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych,	– Liczba nowo wybudowanych instalacji małej retencji na terenie gminy Lipno [szt.].	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa; – Środki własne właścicieli nieruchomości i obiektów.	– Urząd Gminy Lipno; – Właściciele nieruchomości i obiektów;	2022-2030

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	składu chemicznego określonego dla wód pitnych.					
3. Edukacja ekologiczna mieszkańców	– Prowadzenie edukacji ekologicznej i działań z zakresu pogłębiania świadomości ekologicznej mieszkańców o zasobach przyrodniczych; – Utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej; – Rozwój wsi – szkolenia i doradztwo dla rolników jak pozyskać fundusze unijne; – Rozwój wsi – tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw ekologicznych; – Prowadzenie szkoleń z Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, ustanowionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020 poz. 243) oraz ze zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej 2019.	– zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	– Liczba przeprowadzonych działań i szkoleń edukacyjnych [szt.]; – Liczba utworzonych ośrodków edukacji ekologicznej [szt.]; – Liczba gospodarstw ekologicznych [szt.]..	– Budżet własny gminy; – WFOŚiGW; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno;	2022-2030
Cel operacyjny 3.3 Racjonalna gospodarka odpadami						
1. Sprawny system gospodarowania odpadami.	– Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów rolniczych; – Utylizacja eternitu na terenie gminy; – Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych	– funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, – spadek udziału wyrobów azbestowych;	– Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; – Ilość zebranej foli [Mg]; – Liczba usuniętych wyrobów azbestowych [Mg].	– Budżet własny gminy; – Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa.	– Urząd Gminy Lipno;	2022-2030

Kierunek działań	Zadania	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	w planach gospodarowania odpadami.					

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipno oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Ze względu na ukształtowanie terenu i ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono dwie zasadnicze strefy przestrzenne gminy:

- tereny, na których przewidywany jest rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych, do których należą obszary głównie we wschodniej i zachodniej części gminy oparte o powierzchniowe formy ochrony przyrody,
- tereny, na których przewidywany jest rozwój funkcji mieszkaniowych oraz produkcyjnych, oparte na potencjale makroobszaru inwestycyjnego Lipno – Włocławek, do których należą obszary zlokalizowane przede wszystkim wokół miasta Lipna i wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

KLUCZOWE UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE GMINY LIPNO

Poniżej przedstawiono zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie gminy w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego

W poniższej tabeli zaprezentowano przebiegającą przez obszar gminy infrastrukturę transportową, która wskazana została jako obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 10. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego przebiegająca przez obszar gminy Lipno

Nazwa infrastruktury transportowej	Stan realizacji	Oczekiwania
Droga krajowa 10	funkcjonująca, do budowy lub przebudowy na odcinku Toruń – Płońsk	Realizacja drogi jako drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego w układzie jezdni 2+2 lub 2+1 z budową obwodnic

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Planowana infrastruktura transportowa do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego

W poniższej tabeli zaprezentowano planowaną do realizacji na obszarze gminy infrastrukturę transportową do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego.

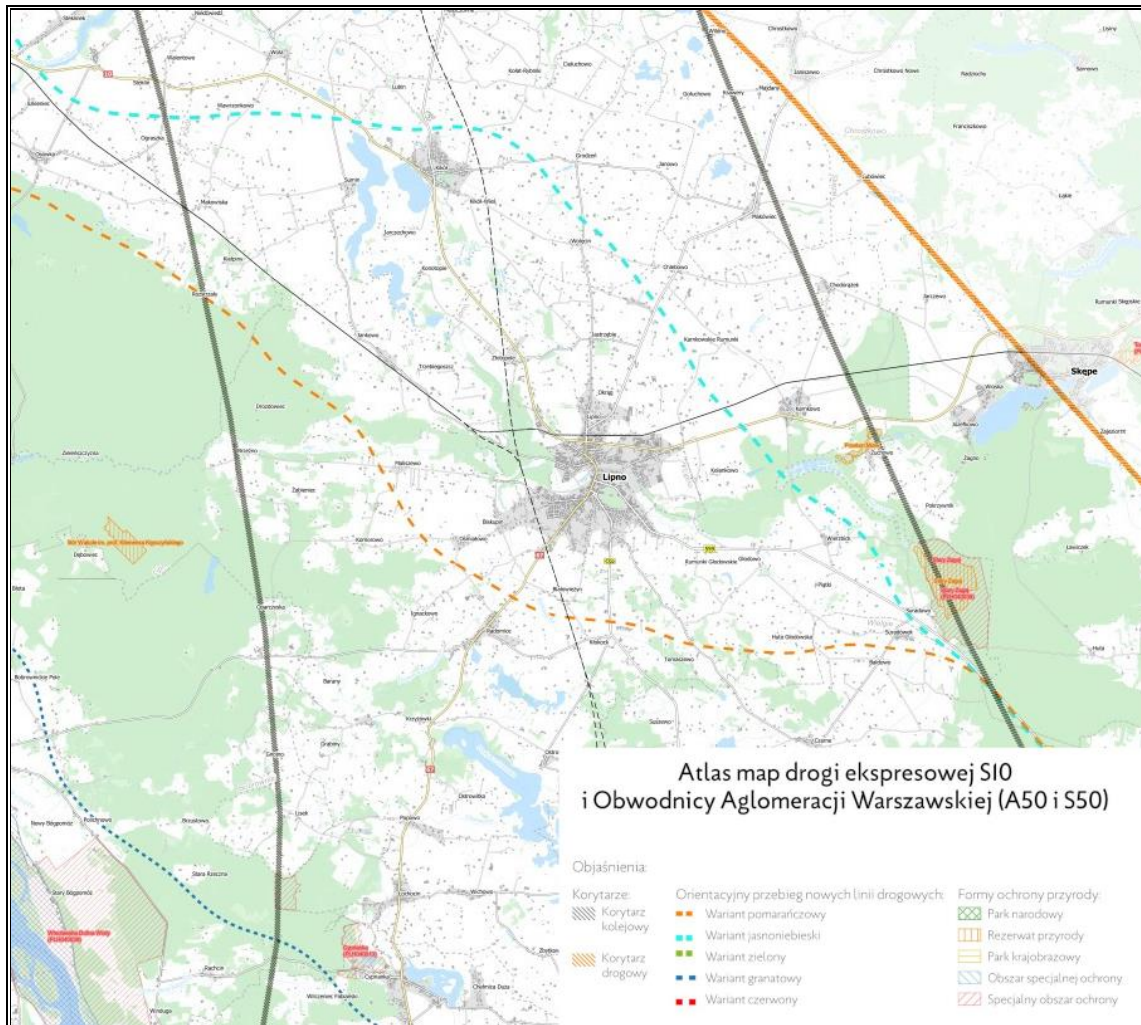
Tabela 11. Planowana infrastruktura transportowa do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego, planowana do realizacji na obszarze gminy Lipno

Nazwa infrastruktury transportowej	Stan realizacji	Oczekiwania	Podstawowe kierunki obsługi województwa kujawsko-pomorskiego
Droga ekspresowa S10	w trakcie projektowania	Realizacja drogi, priorytetowa realizacja odcinka pomiędzy stolicami województwa	Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie; Szczecin, Europa Zachodnia;
Linia kolejowa nr 5	w trakcie projektowania	Zmiana założenia omijającego najważniejsze miasta województwa; realizacja kolei dużych prędkości w sposób satysfakcjonujący z punktu widzenia funkcjonowania województwa, a więc poprzez obsługę 5 największych miast województwa	Centralny Port Komunikacyjny

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+
Przez obszar gminy wytyczono planowane warianty drogi ekspresowej S10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa (wariant pomarańczowy i jasnoniebieski). Jednak zgodnie ze sporządzonym w czerwcu 2019 r. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Studium korytarzowym dla inwestycji pod nazwą „Budowa drogi ekspresowej S10 Toruń (A1) – Warszawa (S8) wraz z budową Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej” oba warianty przebiegające przez obszar gminy nie zostały wybrane jako najkorzystniejsze.

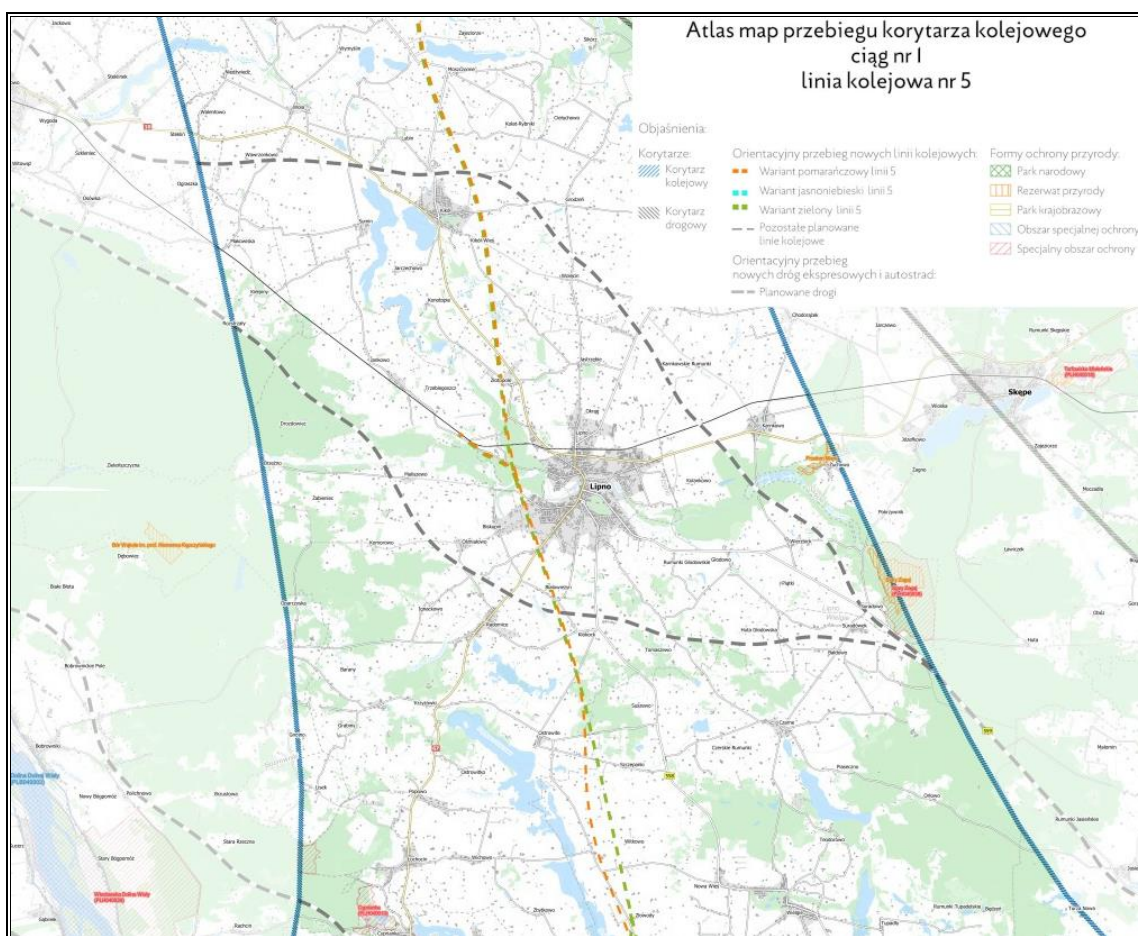
W przypadku podjęcia decyzji o realizacji wariantu 1 lub 2 drogi ekspresowej S10, elementem infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa będzie również „droga krajowa 62 oraz droga krajowa nr 67 na odcinku DK15 (Strzelno) – S10”.

Rysunek 2. Proponowane warianty przebiegu drogi ekspresowej S10 przez obszar gminy Lipno

Źródło: <https://cpk.pl/>

Ponadto przez obszar gminy wytyczono również warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 w ramach korytarza kolejowego nr 1 Centralnego Portu Komunikacyjnego – wariant pomarańczowy i jasnoniebieski, które będą tym samym śladem. Linia miałaby połączyć Trójmiasto, Grudziądz, Włocławek i Płock z CPK, a dalej poprzez kolejne inwestycje kolejowe – z Warszawą, Katowicami czy Krakowem. Zgodnie z Planem Inwestycji Kolejowych na lata 2020-2034 rozpoczęcie prac budowlanych planowane jest na rok 2026, natomiast oddanie linii do użytku ma nastąpić w roku 2030.

Rysunek 3. Proponowane warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 przez obszar gminy LipnoŹródło: <https://cpk.pl/>

Drogi wojewódzkie o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa kujawsko-pomorskiego

Na obszarze gminy droga wojewódzka nr 557 zidentyfikowana została jako droga o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa.

Kluczowe projekty „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

W poniższej tabeli wykazano kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie gminy Lipno.

Tabela 12. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie obszaru gminy Lipno

Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
435	Budowa S10	Budowa drogi w klasie S, która przebiegać będzie przez cztery województwa – zachodniopomorskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie, łącząc ze stolicą kraju ośrodki stołeczne województw – Bydgoszcz, Toruń i Szczecin, ze szczególnym (priorytetowym) uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Toruń. Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.	Zadanie administracji rządowej
447	Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich	Celem projektu jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego przemieszczającego się drogami kategorii krajowej i wojewódzkiej poza centra miast, ograniczając tym samym liczbę pojazdów poruszających się po centrach miast, ograniczając emisję spalin i zwiększając bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego. Wskazuje się budowę obwodnicy Lipna w ciągu DK10, DK67, DW557, DW558 i DW 559.	W zależności od własności drogi: Zadanie administracji rządowej lub Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
459	Przebudowa linii kolejowej nr 27	Modernizacja linii kolejowej nr 27 wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową.	Zadanie administracji rządowej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszary zasobu gleb najwyższych klas

Obszary te położone są za północną granicą gminy i na terenie gminy zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku nie ma takich obszarów.

System transportowy

Układ drogowy na terenie gminy Lipno tworzą:

— drogi krajowe:

- nr 67 relacji Lipno – Włocławek,
- nr 10 łącząca aglomerację szczecińską, bydgosko-toruńską i warszawską,

— drogi wojewódzkie:

- nr 557 relacji Rypin – Lipno,
- nr 558 relacji Dyblin – Lipno,
- nr 559 relacji Płock – Lipno,

— drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Przez teren gminy Lipno przebiega również jednotorowa linia kolejowa nr 27 relacji Nasielsk – Toruń Wschodni. Na terenie jednostki znajdują się dwa przystanki kolejowe: Konotopie (poniżej 10 pasażerów/dobę)⁵ i Karnkowo (poniżej 10 pasażerów/dobę).

⁵ Urząd Transportu Kolejowego, *Dobowa wymiana pasażerów na stacjach w Polsce*, 2017

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

Obszar gminy Lipno położony jest w makroobszarze inwestycyjnym. Jest to rejon skupień już obecnie funkcjonujących stref gospodarczych i parków przemysłowych, obszarów inwestycyjnych, wciąż oferujących rezerwy terenowe oraz lokalizacji predestynowanych do wyznaczenia w przyszłości terenów inwestycyjnych.

GMINY SZCZEGÓLNIIE PREDYSPONOWANE DO ROZWOJU PRZESTRZENI INWESTYCYJNYCH O ZNACZENIU LOKALNYM

Gmina Lipno została wskazana jako gmina szczególnie predysponowana do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. Powinna ona być wyposażona w tereny tworzące lokalne strefy rozwoju gospodarczego (za wystarczające często można uznać już tereny kilkuhektarowe), służące rozwojowi nowych przedsięwzięć oraz przenoszeniu działalności z dotychczasowych lokalizacji kolizyjnych np. względem terenów zamieszkałych, czy cennych środowiskowo. Takie tereny z założenia służą lokalnym przedsiębiorcom, a zatrudnienie znajdują w nich mieszkańcy danej gminy lub jej bardzo bliskiego sąsiedztwa. Na obszarze gminy takie tereny wyznaczone zostały wokół miasta Lipna, głównie z jego południowo-wschodniej i północno-wschodniej strony. Tworzenie warunków dla koncentracji przedsiębiorczości na poziomie lokalnym nie tylko ma sprzyjać lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych, itp.), ale także poprawiać ład przestrzenny, podnosić jakość życia i minimalizować oddziaływania na środowisko. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych: gminy, w których są dostępne lub są możliwe do wskazania tereny inwestycyjne o skali wieloprzestrzennej, gminy w których są dostępne tereny o znaczeniu lokalnym oraz gminy, w których należy dążyć do utworzenia terenów o znaczeniu lokalnym. Gmina Lipno należy do drugiej kategorii.

ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA

Polityka terytorialna na terenie województwa prowadzona będzie na warunkach partnerskich przez Samorząd Województwa oraz partnerstwa samorządów gminnych i powiatowych w podziale na 4 poziomy.

- (I) poziom – Stołeczny Obszar Rozwojowy (obszar realizacji „Polityki rozwoju potencjału regionalnego miast stołecznych województwa kujawsko-pomorskiego”),
- (II) poziom związany z Bydgoszczą i Toruniem oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie: MOF Bydgoszczy i MOF Torunia,

- (III) poziom związany z miastami średnimi (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław) i obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie: MOF Włocławka, MOF Grudziądz i MOF Inowrocławia.
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi i obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie, do którego należy 19 OPPT obejmujących powiaty, przy czym w przypadku 4 par tworzonych przez miasta na prawach powiatów oraz powiaty ziemskie, tworzy się jeden „obszar prowadzenia polityki terytorialnej” dla każdej z ww. par.

Przystąpienie samorządu gminnego lub powiatowego do partnerstwa na poziomach (II-IV) ma charakter dobrowolny. Gmina Lipno należy do poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowym i obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie) do OPPT Lipna.

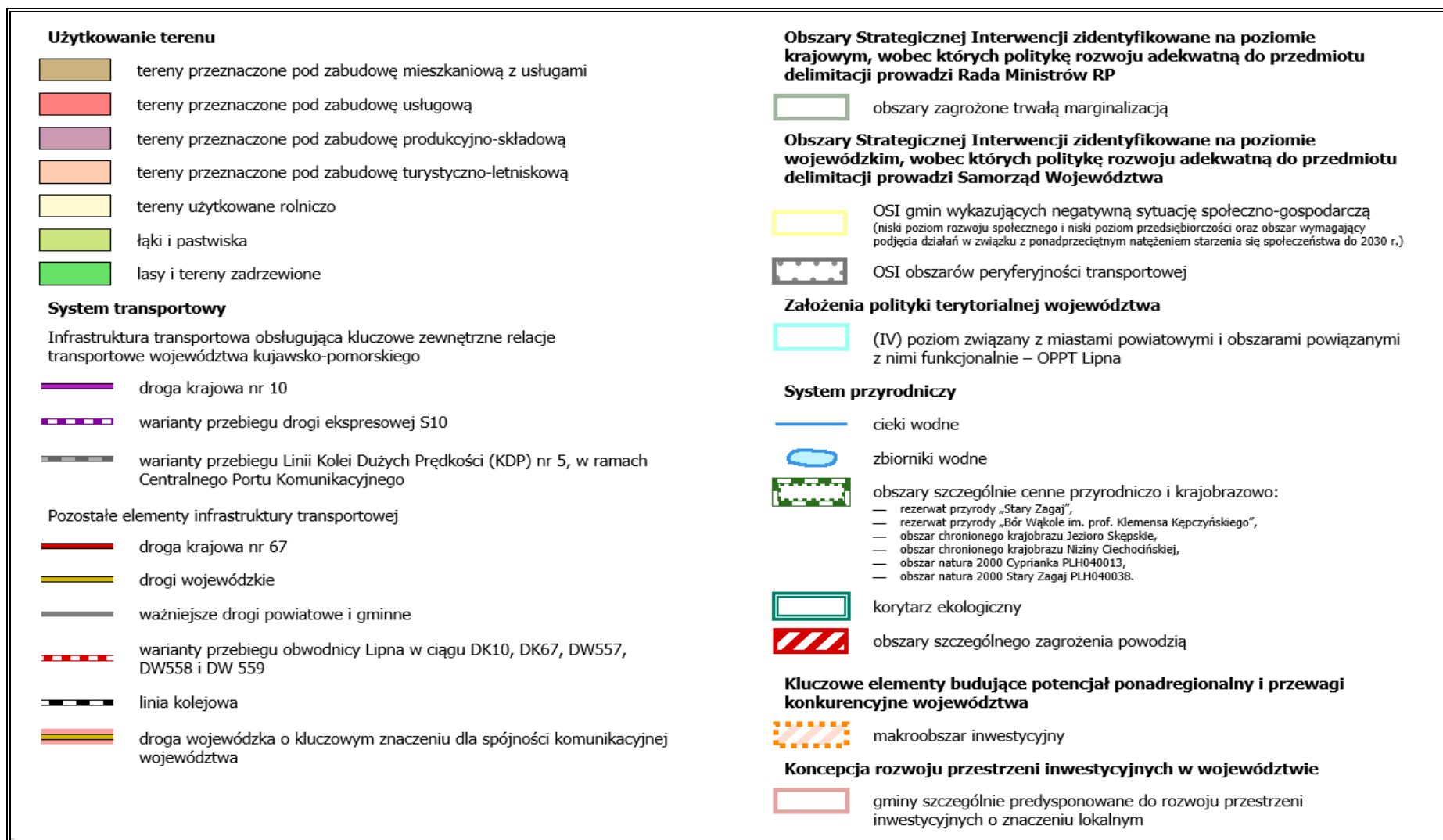
OPRACOWANIE GRAFICZNE MODELU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lipno w zakresie kierunków rozwoju i rozmieszczenia części planowanych działań.

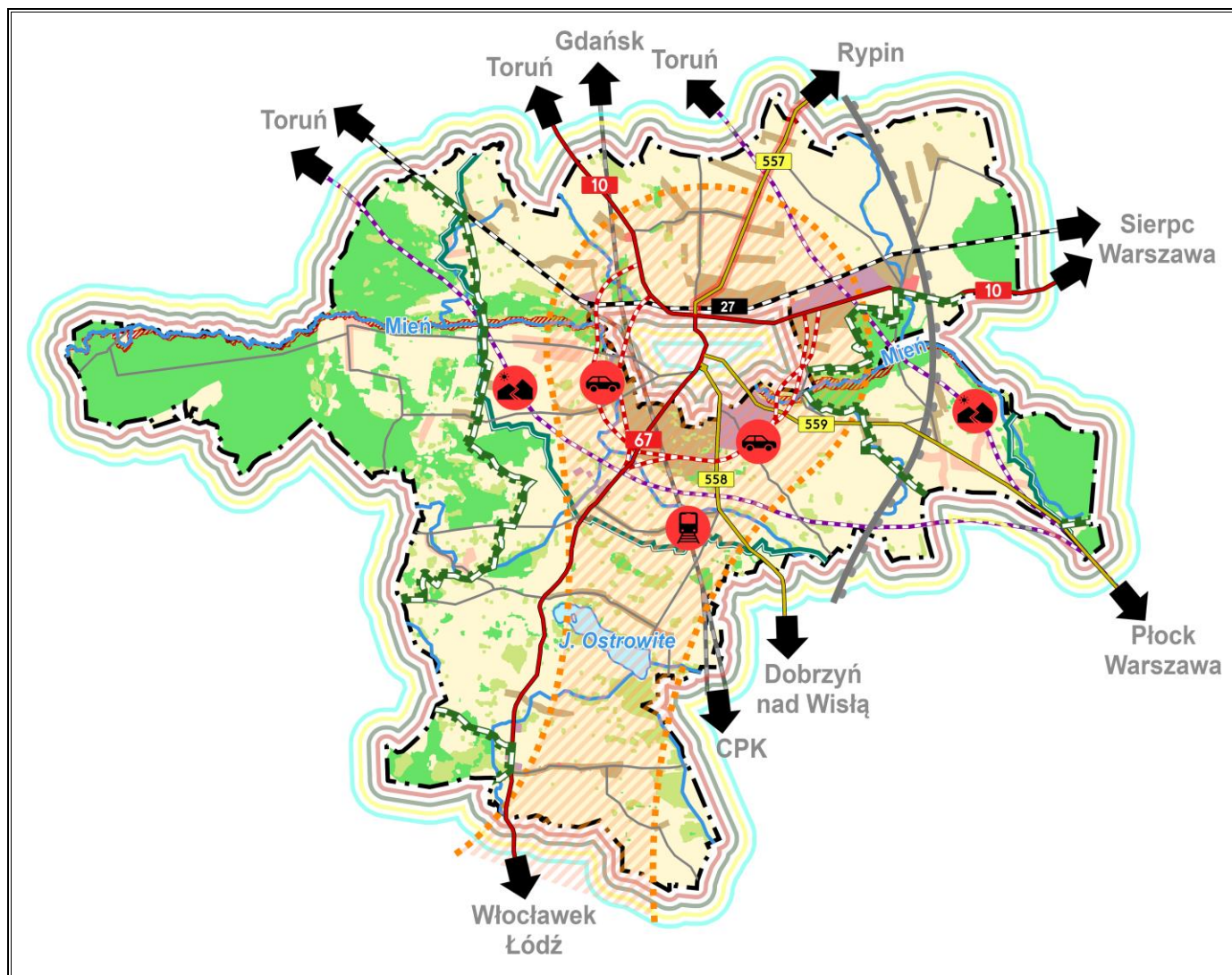
Legenda:

Kluczowe projekty Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

	Projekt nr 435: Budowa S10. Budowa drogi w klasie S, która przebiegać będzie przez cztery województwa – zachodniopomorskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie, łącząc ze stolicą kraju ośrodki stołeczne województw – Bydgoszcz, Toruń i Szczecin, ze szczególnym (priorytetowym) uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Toruń. Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.
	Projekt nr 447: Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich. Wskazuje się budowę obwodnicy Lipna w ciągu DK10, DK67, DW557, DW558 i DW 559.
	Projekt nr 459: Przebudowa linii kolejowej nr 27. Modernizacja linii kolejowej nr 27 wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową.

Pozostałe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej:

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lipno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, <https://www.geoportal.gov.pl/>

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie ustaleń Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipno.

Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

Charakterystyka: Obszary zabudowy mieszkaniowej oraz zagrodowej, z częściowo obecną funkcją usługową, zlokalizowane wokół miasta Lipna oraz wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozwój terenów mieszkaniowych z usługami we wsi Lipno I i Lipno II wraz z rozbudową układu ulicznego i usług oświaty,
- rozwój gminy w sposób harmonizujący z istniejącą zabudową o historycznej strukturze przestrzennej,
- ochrona struktury sieci osadniczej w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego.

Tereny o funkcjach usługowych:

Charakterystyka: Obszary usługowe, w których znajdują się m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój terenów usługowych we wsiach, Radomice, Łochocin, Białowieżyn, Biskupin, Karnkowo, Kolankowo, Maliszewo, Brzeźno i Ostrowite,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej.

Tereny o funkcjach przemysłowych:

Charakterystyka: Obszary pełniące rolę rozwoju gospodarczego gminy.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zaopatrzenie istniejących zakładów usługowo-produkcyjnych w wodę, kanalizację oraz energię elektryczną,
- wyeksponowanie i promowanie terenów dla działalności produkcyjnej, szczególnie w kontekście „strefy ekonomicznej”, która powstaje w otoczeniu projektowanego przebiegu przyszłej drogi ekspresowej w rejonie miasta Lipna, na terenach wiejskich gminy Lipno,
- lokalizowanie w zachodniej części gminy, wzdłuż przebiegu istniejącej drogi krajowej nr 67 i projektowanej obwodnicy zachodniej (połączenie drogi nr 67 z drogą nr 10) inwestycji mogące znacząco oddziaływać na środowisko,
- tworzenie układu kompozycyjno-komunikacyjnego zapewniającego dostępność oraz dobrą dystrybucję terenów i ich obsługę.

Obszary leśne oraz tereny zieleni:

Charakterystyka: Obszary lasów i zieleni pełniące kluczowe rolę w systemie przyrodniczym jednostki, położone we wschodniej i zachodniej części gminy oraz wzdłuż rzeki Mień.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zabezpieczenie układów przyrodniczych dla zachowania ciągłości przestrzennej systemu ekologicznego,
- stosowanie ekologicznej metody gospodarowania zasobami przyrody,
- ochrona obszarów przed przeszkodami tworzącymi bariery jak zwarta zabudowa kubaturowa czy wysoka zwarta zieleń w obrębie dna dolin,
- ochrona przed lokalizowaniem inwestycji uciążliwych i degradujących środowisko przyrodnicze,
- ochrona przed przekształcaniem trwałych użytków zielonych w grunty rolne, ugorowaniem gruntów i zabudowaniem,
- objęcie ochroną obszarów lokalnych wartości środowiska przyrodniczego tj. rezerwatu przyrody „Stary Zagaj”, rezerwatu przyrody „Bór Wąkole im. Prof. Klemensa Kępczyńskiego”, projektowanego „Skępskiego Parku Krajobrazowego” oraz doliny rzeki Mień,
- Wyznaczenie terenów użytków ekologicznych, których granice obejmują oczka wodne, ciek wodny, kompleksy łąkowo-bagienne i lasy na terenach zachodniego odcinka rzeki Mień (cała dolina),
- objęcie ochroną jako zespół przyrodniczo – krajobrazowy doliny tereny o najniższych wartościach przydatności rolniczej, tj. położone wzdłuż rzeki Mień,
- podniesienie wskaźnika lesistości gminy do poziomu min. 25%.

Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i obszary o funkcjach turystycznych:

Charakterystyka: Obszary dopełniające system przyrodniczy, pełniące głównie rolę rekreacyjno-społeczną i turystyczną.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozwój terenów pod budowę obiektów rozwoju turystyki we wsiach po wschodniej i zachodniej stronie gminy, położonych w obszarach chronionego krajobrazu,
- utworzenie bazy informacyjnej i promocyjnej dla działalności turystycznej w mieście Lipno
 - uzyskać pomoc szkoleniową w zakresie stworzenia bazy dla rozwoju agroturystyki,
- rozwój działalności handlowej i tworzenia bazy żywieniowej dla potrzeb obsługi turystów,
- zagospodarowanie terenów turystycznych w Obszarze Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie,
- zagospodarowywanie terenów dla rozwoju turystyki w rejonie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Tereny użytkowane rolniczo:

Charakterystyka: Grunty orne oraz łąki, pastwiska i sady.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- objęcie ochroną gruntów rolnych najwyższych klas rolniczej przydatności, tj. klas bonitacyjnych I – IIIb, położonych w północnej części terenu gminy Lipno,
- na gruntach rolnych klasy I- III i gruntach kl. IV a-b ograniczenie rozwoju nowych inwestycji produkcyjno-usługowych i wskazywanie pod ich lokalizację gleby o najniższej przydatności dla rolnictwa,
- w części wschodniej i zachodniej gminy ukierunkowanie rolnictwa na produkcję „zdrowej żywności” aktywizując rolnictwo ekologiczne, zintegrowane i połączone z agroturystyką,
- zrealizowanie programu kanalizacji rozdzielczej gminy z budową lokalnych oczyszczalni ścieków we wsiach rozwojowych,
- przeprowadzenie korekty przebiegu granicy polno-leśnej uwzględniając tereny już zainwestowane lub proponowane do objęcia działalnością inwestycyjną.

Wody:

Charakterystyka: Zbiorniki i ciek wodne w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń wód powierzchniowych,
- zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych,
- dążenie do niedopuszczenia do pojawiania się ryzyka powodziowego, poprzez racjonalne gospodarowanie gruntami przyległymi do cieków wodnych, w szczególności niedopuszczanie do nadmiernego zbliżania się do zabudowy.
- ochrona naturalnych koryt cieków,
- bieżąca regulacja cieków,
- ochrona naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków,
- podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł.

Zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*.

Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z **Planem przeciwdziałania skutkom suszy** z dnia 15 lipca 2012r (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615) z 3 września 2021 r. przyjętym rozporządzeniem Minister Infrastruktury.

Należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru.

Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującym przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Na terenie gminy obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, przyjęty Rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., (Dz.U. poz. 1841). Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszar gminy podlega również pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 r. poz. 1911 ze zm.). Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to: pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe, pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze, pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa, energetyka wodna, żegluga, rybactwo i wędkarstwo. W roku 2022 zostanie ustanowiony nowy Plan gospodarowania wodami o nazwie „Druga aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Gmina Lipno zakwalifikowana została do następujących obszarów strategicznej interwencji:

- zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.
- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
 - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego i niski poziom przedsiębiorczości oraz obszar wymagający podjęcia działań w związku z ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa do 2030 r.),
 - OSI obszarów peryferyjności transportowej.

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Obszary te cechują się peryferyjnym położeniem poza obszarami największych aglomeracji i słabą dostępnością transportową. Wyróżniają je m.in. problemy strukturalne w rolnictwie, wolny proces dezagrarnizacji⁶ lokalnych gospodarek, niski poziom przedsiębiorczości i niski zasób pozarolniczych miejsc pracy. Na tych obszarach identyfikuje się relatywnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, niską mobilność zawodową, a tym samym niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej. Problemem jest również deprywacja infrastruktury publicznej, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Obszary te borykają się z niekorzystną sytuacją demograficzną (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych i lepiej wykształconych osób, wyludnienie), a także ze słabym dostępem do podstawowych usług publicznych i dużym zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej. Istotną kwestią jest wreszcie niewystarczająca zdolność instytucjonalna JST do efektywnego i skutecznego zarządzania procesami rozwojowymi. Istotnym zagrożeniem jest dalsze pogarszanie się i tak słabej pozycji konkurencyjnej tych obszarów oraz zmniejszanie się ich udziału w procesach rozwojowych, co może prowadzić do ich trwałej społecznej i ekonomicznej marginalizacji.⁷

OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

Zidentyfikowany w przestrzeni województwa powyższy obszar wymaga poprawy negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Na obszarze gminy Lipno stwierdzono występowanie takich problemów, jak niski poziom rozwoju społecznego i niski poziom przedsiębiorczości oraz nakładających się na nie, występujących obecnie i prognozowanych w ciągu najbliższych lat, procesów starzenia się społeczeństwa cechujących się ponadprzeciętnym natężeniem.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku obszar ten wymaga wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz

⁶ Zmniejszanie znaczenia rolnictwa jako miejsca zatrudnienia i źródła pozyskiwania dochodów przez mieszkańców wsi, Rolniczy Magazyn Elektroniczny, <https://cbr.gov.pl/>

⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie do osiągnięcia możliwie wysokiego, ale co najmniej akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

OSI obszarów peryferyjności transportowej

Do obszarów cechujących się peryferyjnością transportową zaliczono miejscowości oraz ich najbliższe sąsiedztwo niespełniające wymogów systemu 60/90⁸. Dodatkowo peryferyjność może się przejawiać nie tylko długim czasem przejazdu, ale także niską liczbą połączeń (poza tym, że brak połączeń to wręcz podstawa określenia, że dany obszar jest peryferyjny). W tym zakresie wyróżniają się obszary, na terenie których znajdują się miejscowości, z których w ciągu dnia powszedniego notuje się 5 lub mniej połączeń do co najmniej jednej ze stolic.

Na terenie gminy Lipno obszar ten obejmuje jej wschodnią część. Schematyczny zasięg obszaru przedstawiony został na opracowaniu graficznym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lipno w rozdziale 3 niniejszej Strategii.

W związku z powyższym rekomendowana jest realizacja działań na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa). Na terenie gminy działania te związane są przede wszystkim z utworzeniem większej liczby połączeń do stolic województwa, siedzib powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu wojewódzkiego. Sprawny transport publiczny w wymiarze lokalnym i regionalnym jest istotnym mechanizmem przeciwdziałania depopulacji obszarów zmarginalizowanych oraz prawidłowego rozwoju wspólnot lokalnych, które budują zintegrowaną wspólnotę regionalną.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Lipno

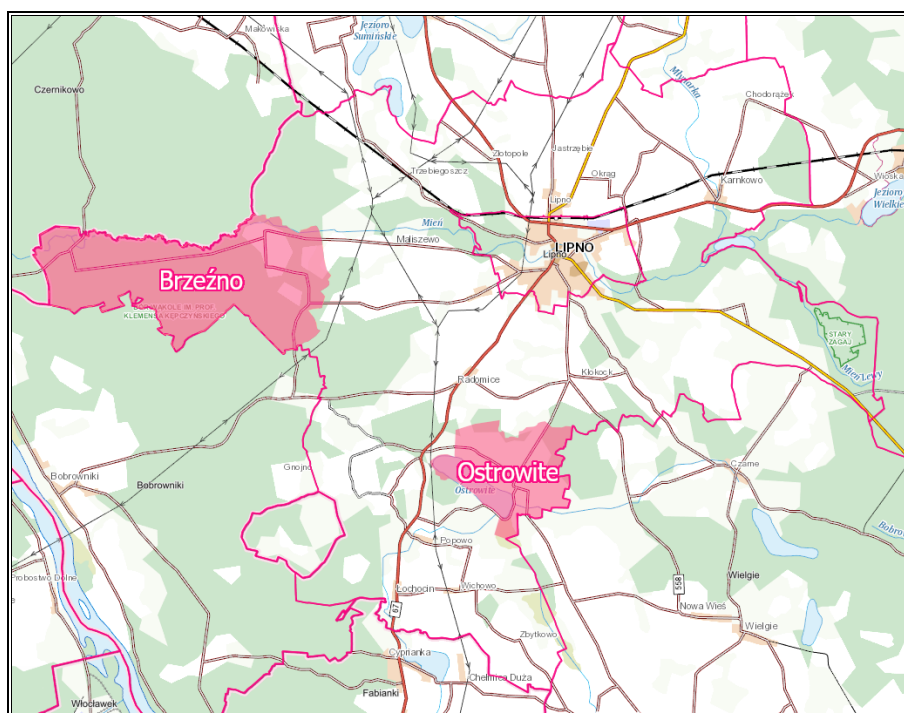
Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji, jednak na podstawie informacji w uchwalonym Programie Rewitalizacji dla Gminy Lipno na lata 2016-2023 obszarami kluczowymi do wsparcia dla gminy są obszary rewitalizacji: sołectwo Brzeźno oraz Ostrowite. Głównymi problemami występującymi na terenach wyznaczonych do rewitalizacji w strefie społecznej są negatywne zjawiska związane z zaawansowanym procesem starzenia się społeczności oraz znacznym uzależnieniem mieszkańców od środowiskowej pomocy społecznej. Ponadto w sferze gospodarczej zdiagnozowano również niski odsetek prowadzonych działalności gospodarczych w stosunku do średniej gminy oraz niechęć

⁸ Zarysowany w „Planie modernizacji 2020+” z 2013 roku docelowy system funkcjonowania regionalnego transportu publicznego, który zakłada, że dojazd z każdego miasta powiatowego do Bydgoszczy lub Torunia powinien trwać nie dłużej niż 60 minut, a z pozostałych miejscowości nie dłużej niż 90 minut.

mieszkańców do tworzenia własnych biznesów. Dodatkowo występuje tutaj również problem zanieczyszczenia powietrza związany z wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze paliw charakteryzujących się wysokim stopniem emisji CO₂ oraz niewystarczającej infrastruktury społecznej.

W celu wyprowadzenia tego obszaru z sytuacji kryzysowej, określono przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zaplanowana w ramach rewitalizacji interwencja powinna wpłynąć na poprawę w zakresie poszczególnych zagadnień kryzysowych. Oczekiwanym efektem rewitalizacji na ww. obszarze będzie złagodzenie obecnie występujących problemów dzięki synergicznym efektom poszczególnych działań rewitalizacyjnych. Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

Rysunek 5. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Lipno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipno

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Lipno – Wójta Gminy Lipno.

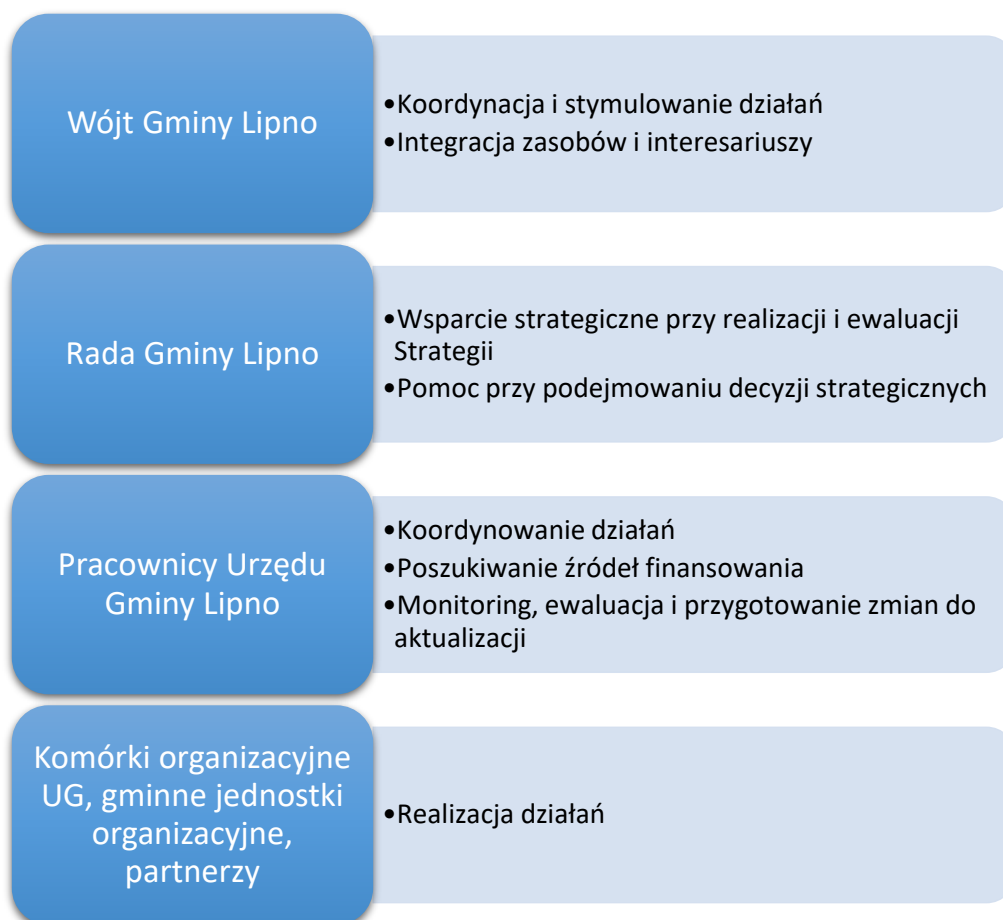
Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Lipno,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Lipno będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Lipno oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Lipno (liderem i koordynatorem).

Rysunek 6. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów)

wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągania celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji

statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Lipno, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Lipno, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy												
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa	Wsparcie jednostek OSP	Zakup sprzętu dla służb ratowniczych										5 050 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego	Organizacja systemu monitoringu wizyjnego										50 000 zł; Budżet własny gminy;
Cel operacyjny 1.2 Poprawa dostępności usług publicznych, aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych	Usuwanie barier architektonicznych – przystosowanie modernizowanych budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych;										100 000 zł; Budżet własny gminy;
		Włączanie społeczne – aktywizacja osób starszych										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych	Aktywizacja rodzin z problemami społecznymi i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Poprawa dostępności szkół, przedszkoli i żłobków	Budowa, przebudowa, utworzenie szkół, przedszkoli, żłobków										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
Cel operacyjny 1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej	Wzmacnianie oferty turystycznej i tworzenie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej	Promocja turystyczna i wspieranie agroturystyki										20 000 zł; Budżet własny gminy;
		Budowa i wyposażenie Gminnego Centrum Kultury oraz przebudowa innych obiektów kulturalnych, bibliotek										5 000 000,00 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa plaż i infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przy jeziorach znajdujących się na terenie gminy										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Budowa krytej pływalni ze strefą rekreacyjnych										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa punktów HOT Spot na terenie gminy										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa hali sportowej w Radomicach i innych miejscowościach w gminie										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa skateparku										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
		Budowa lodowiska										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
		Budowa ścieżek do jazdy na rolkach i biegania										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
		Zagospodarowanie ścieżek spacerowych w parku w Radomicach i innych parkach na terenie gminy Lipno										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
		Utworzenie miejsc piknikowych/rodzinnych oraz aktywności fizycznej w parkach, przy świetlicach, przy placach, zabaw, przy szkołach pełniących funkcję miejsc integracji rodzin z dziećmi										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
	Rozwój oferty zagospodarowania czasu wolnego młodzieży	Stworzenie klubów młodzieżowych i kółek zainteresowań										500 000,00 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa
Cel strategiczny 2: Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej												

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rozwój infrastruktury komunikacyjnej Cel operacyjny 2.1	Budowa S10	Budowa DK10 w standardzie drogi ekspresowej na terenie gminy										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich	Budowa obwodnicy Lipna w ciągu DK10, DK67, DW557, DW558 i DW 559.										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Przebudowa linii kolejowej nr 27	Modernizacja linii kolejowej nr 27 wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową.										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Poprawa infrastruktury drogowej.	Budowa i modernizacja gruntowych i asfaltowych dróg gminnych										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Wykonanie drogi asfaltowej Jankowo – Maliszewo										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Utworzenie drogi gminnej Cebryszewo.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Budowa infrastruktury okołodrogowej	Etapowa i systematyczna budowa nowych chodników i ścieżek rowerowych, parkingowych										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Rozbudowa oświetlenia ulicznego i drogowego w gminie										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Utworzenie progów zwalniających w okolicy szkoły w Karnkowie (droga Karnkowo-Chlebowo) i w innych strategicznych miejscach.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz światłowodowej Cel operacyjny 2.2	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy										8 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Łochocin										2 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Uruchomienie programu dotacji wspierających budowę przydomowych oczyszczalni										5 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa; Środki własne mieszkańców;
	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej	Modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy Lipno										6 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody										6 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Rozbudowa infrastruktury światłowodowej	Budowa sieci światłowodowej na terenie gminy										

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Cel operacyjny 2.3 Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw	Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej	Promocja terenów inwestycyjnych										20 000 zł; Budżet własny gminy;
Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska naturalnego												
Cel operacyjny 3.1 Ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków publicznych										8 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych										2 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych										2 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Efektywnie energetycznie oświetlenie uliczne										8 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Wymiana energooszczędnego oświetlenia w obiektach publicznych										25 000 zł; Budżet własny gminy;
		Dofinansowanie na zakup samochodu elektrycznego dla mieszkańców gminy										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Przebudowa kotłowni w Z.S. w Karnkowie										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Uruchomienie programu dotacyjnego wspierającego mieszkańców w zakresie budowy małych instalacji OZE w tym mikroinstalacji elektrycznych i/lub ciepłych										5 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Propagowanie i wdrażanie odnawialnych źródeł energii u osób fizycznych a także w jednostkach publicznych.										1 000 000,00 zł Budżet własny gminy Fundusze Europejskie
		Montaż paneli fotowoltaicznych przy budynkach szkolnych i użyteczności publicznej na terenie gminy Lipno										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i edukacja ekologiczna Cel operacyjny 3.2	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	Inwestycje w zakresie zadrzewień przydrożnych										1 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Wprowadzenie na terenie gm. Lipno systemów małej retencji										5 100 000 zł; Budżet własny gminy; WFOŚiGW; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Kontrola rolniczego gospodarowania przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Regularny wywóz nieczystości płynnych.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa; Środki własne właścicieli nieruchomości i obiektów;
		Ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Prowadzenie edukacji ekologicznej i działań z zakresu pogłębiania świadomości ekologicznej mieszkańców o zasobach przyrodniczych										20 000,00 zł; Budżet własny gminy; WFOŚiGW;
		Utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej										5 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Rozwój wsi – szkolenia i doradztwo dla rolników jak pozyskać fundusze unijne										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Rozwój wsi – tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw ekologicznych										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Cel operacyjny	Kierunki działań i zadania		Okres wdrażania									Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Prowadzenie szkoleń z Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, ustanowionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020 poz. 243) oraz ze zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej 2019.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
Cel operacyjny 3.3 Racjonalna gospodarka odpadami	Sprawny system gospodarowania odpadami	Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów rolniczych										5 000 000 zł; Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Utylizacja eternitu na terenie gminy										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;
		Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami.										Budżet własny gminy; Fundusze Europejskie i/lub środki z budżetu państwa;

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów

zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:

- Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
- Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
- Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	19
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	19
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka	20
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	21
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	21
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	24
Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy	26
Tabela 8. Cel strategiczny 2: Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej.....	31
Tabela 9. Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska naturalnego	35
Tabela 10. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego przebiegająca przez obszar gminy Lipno.....	40
Tabela 11. Planowana infrastruktura transportowa do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego, planowana do realizacji na obszarze gminy Lipno	40
Tabela 12. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie obszaru gminy Lipno	43
Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030	61
Rysunek 1. Położenie gminy Lipno na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu lipnowskiego	9
Rysunek 2. Proponowane warianty przebiegu drogi ekspresowej S10 przez obszar gminy Lipno	41
Rysunek 3. Proponowane warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 przez obszar gminy Lipno	42
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lipno	47
Rysunek 5. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Lipno	55
Rysunek 6. Podział zadań realizacji Strategii.....	57